

Co powinienem czynić?

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- przyswojenie sobie i pogłębienie podstawowych pojęć moralnych związanych z codziennymi wyborami i postawami człowieka;
- analiza i egzystencjalna interpretacja biblijnej rozmowy Jezusa z bogatym młodzieńcem.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- na podstawie dotychczasowej wiedzy i wiadomości z lekcji omawia pojęcia: „powinność moralna” i „sumienie” oraz określa ich związek z sakramentami pokuty i pojednania oraz Eucharystii;
- po lekturze fragmentu Mt 19, 16–22 przedstawia własnymi słowami treść rozmowy Jezusa z bogatym młodzieńcem i wyjaśnia jej sens;
- po lekcji prawidłowo uzasadnia, iż wypełnianie powinności moralnych określonych w *Przykazaniach* jest świadectwem wiary i prowadzi do prawdziwego szczęścia;
- korzystając z różnych źródeł (wiadomości z historii, doniesień medialnych, życia klasy i szkoły oraz własnych doświadczeń) wskazuje konsekwencje podstępowania wbrew przykazaniom i własnemu sumieniu.

Pojęcia, postaci:

powinność moralna, hasło: „Każdy ma swoją prawdę”, wyrzuty sumienia.

Wartości:

odczuwanie powinności moralnej, umocnienie w sakramentach Eucharystii i pokuty.

propozycja realizacji

1. Nauczyciel wprowadzając w temat, zadaje uczniom pytanie: Jak mamy postępować? Co powinno wyróżniać chrześcijan w życiu codziennym? Czy wyznawana wiara ma wpływ na nasze zachowania i podejmowane decyzje?
2. Po krótkiej dyskusji nauczyciel dzieli uczniów na 4-osobowe zespoły (rozdaje kartki A5 uczniom, jedna na grupę). Uczniowie mają za zadanie zastanowić

się w grupach nad naczelną zasadą, według której powinno postępować społeczeństwo. Utrudnieniem jest to, że zasadna odpowiedź liczy nie więcej niż jedno zdanie i pięć wyrazów.

Następnie nauczyciel prosi, aby uczniowie przedstawili swoje propozycje i krótko je omówili. Wszystkie propozycje zapisuje na tablicy, a wybiera zdanie: „Dobro należy czynić, zła unikać”.

Nauczyciel zadaje pytanie: Co pomaga mi czynić dobro?

Po krótkich wypowiedziach uczniowie czytają wspólnie tekst z podręcznika z ramki *Opinie*, s. 98–99.

3. W rozmowie kierowanej nauczyciel pomaga uczniom odkryć, że każdy z nas odczuwa istnienie sumienia. To ono pomaga nam dokonywać wyborów moralnych.

Nauczyciel dyktuje uczniom notatkę:

Sumienie jest to wewnętrzny głos w człowieku, który wzywa go do tego, by bezwzględnie czynił dobro i unikał zła. Jest zarazem zdolnością odróżniania dobra od zła. W sumieniu Bóg mówi do człowieka.

4. Nauczyciel rozpoczyna dyskusję i razem z uczniami szuka odpowiedzi na pytania: Co to jest powinność moralna? Czy wszyscy mamy takie samo sumienie? Czy sumienie może się „zepsuć”? Podsumowując dyskusję, pomaga uczniom określić definicję „powinności moralnej”. Podkreśla konieczność formowania swojego sumienia, stałej czujności. Pyta: Czy umiem wybierać dobro. Odwołuje się do KKK 1696:

„Droga Chrystusa prowadzi do życia (Mt 7, 14), droga zaś przeciwna „prowadzi do zguby” (Mt 7, 13). Przypowieść ewangeliczna o dwóch drogach jest zawsze obecna w katechezie Kościoła. Wskazuje ona na znaczenie decyzji moralnych dla naszego zbawienia. „Są dwie drogi: jedna – droga życia, a druga – śmierci; zachodzi jednak między nimi zasadnicza różnica” (Didache 1, 1; KKK 1696).

Po odczytaniu powyższego fragmentu z *Katechizmu* nauczyciel zadaje pytanie: Czy dobry znaczy Dobry? Czy bycie tzw. „porządnym” i „nie wadzenie nikomu” wystarczy, aby być dobrym?

5. Uczniowie czytają zamieszczoną w podręczniku na s. 101 perykopę o bogatym młodzieńcu. Następnie nauczyciel rozpoczyna pogadankę od zadania pytania i interpretuje odczytaną perykopę ewangeliczną: Czy Jezus pochwalił młodzieńca? Tak, ale jednocześnie pokazał mu, że nie wystarczy przestrzegać prawa, żeby Pan Bóg uznał kogoś za dobrego, za świętego. Można porównać to do sytuacji, kiedy kogoś nienawidzimy, ktoś nas drażni, a my uśmiechamy się do niego i go oszukujemy, aby coś od niego uzyskać. Pan Bóg nie chce obłudników. Odrzucenie wszystkiego pomaga zrozumieć, że nie to, co mam, jest ważne, ale to, kim jestem, co myślę i jaki jestem.

inna propozycja pracy na lekcji

Tę jednostkę można przeprowadzić, posługując się przykładami listów opublikowanych w podręczniku albo też omawiając przykłady prawdziwych sytuacji. Cenne będą zwłaszcza wydarzenia szkolne, które opisują zarówno wyrzuty sumienia, jak i dobre wybory mające swe źródło w odczuciu powinności moralnej. W tym kontekście warto powiązać powinność moralną z imperatywem miłości bliźniego, a także z fundamentem prawdy (polemika z hasłem: „Każdy ma swoją prawdę”). Te rozważania mają doprowadzić do wspólnego zdefiniowania powinności moralnej.

Podręcznik przedstawia trzy sytuacje ujawniania się powinności moralnej. Pierwsza, związana ze znalezieniem portfela, wskazuje pozytywne rozwiązanie. Jej bohater znajduje radość czystego sumienia. Druga sytuacja ukazuje działanie wyrzutów sumienia. Zostaje ona uogólniona w postaci dyskusji z hasłem: „Każdy ma swoją prawdę”. Trzecia sytuacja to biblijne opowiadanie o bogatym młodzieńcu. W tym wypadku głos powinności to głos wzywającego Chrystusa. Młodzieniec „odchodzi smutny”, bo nie spełnił tego, do czego Chrystus go wezwał. Ta ostatnia sytuacja ukazuje, że wypełnienie powinności moralnej to nie tylko unikanie zła, ale także wybór większego dobra. Wypełnienie powinności moralnej staje się źródłem szczęścia człowieka.

W końcowej części tematu opisane zostały sakramenty pokuty i Eucharystii jako środki wspomagające na drodze wierności powinności moralnej. Ten temat poruszają polecenia 1 i 2 pracy domowej, gdy z postacią Jezusa, Jego działaniem, wiąże wytrwanie na tej drodze.

Podręcznik świadomie unika definiowania powinności moralnej. Chodzi bowiem o to, by uczniowie sami zdefiniowali to pojęcie. Każda klasa może podać nieco inną definicję.

Modlitwa: *Chwała Ojcu...*

praca domowa

Wybrane polecenia z podręcznika.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – powinność moralna w literaturze;
- ✓ historia – powinności obywatelskie, ich rozumienie w różnych epokach historycznych;
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – powinności członków rodziny;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – aktywna postawa w życiu gospodarczym jako wyraz świadomego podjęcia powinności obywatelskich;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – powinności wobec społeczności klasowej i szkolnej.